

1. /

1. Éber Mikályné (1892)
gombai lakos a marcali mártírokról beszél, (Krémesz Félves,
Tórnóczid, Örs Ferenc, Zsirka).
2. Kunffy Sajos festőművész.

2. /

1. Sági bíróné
2. Kerék a szony, kerék kis me-
nyecske
3. Itthon van-e kidas mester.
4. Haj szénára, szalmára.
5. Ispiláng, ispiláng, ispilángi
róza.
6. A Balaton-part köznevelődési
tanácskozása.

Eredeti neve!.

E-országos anyagok!

(1.)

E 32/A

EM-ne: ÉDER (ÉBER?) MIHÁLYNÉ ^{magyar}, 1892-ben született,
november 22-én NEMESDÉD-en.

Szám.
000

EA: És mióta tartózkodott a GOMBA-n?

EM-ne: 2 éves korom óta ... GOMBÁN lakom...

EA: 2 éves korom óta. A név is a lakóhely?

EM-ne: Igen.

EA: Ide költöztél?

EM-ne: Igen. Ide költöztél. Igen.

EA: Tetszik elmondani neked az arborát az élőkörnyezet, emlé-
keid emléke a régi mártírokhoz kapcsolatosan, amit
technikai tudni, mindent...

- Magyar -

EM-ne: A LUKRENSKICS az tudom, az szentes volt, őt dolgoztam
akkor az utca, ... az ÖSZ FERI az biológus volt

EA: Az biológus volt...

EM-ne: ... az a ... a ... GOLD(?) Tivóval az dolgoztam ... és hát
akkor...

EA: Milyen időbe volt ... és amikor őt is dolgoztad? Milyen
időbe lehetett?

EM-ne: Ez körülbelül ... végül az volt ... hát...

EA: Ha még nem is pontosan...

EM-ne: Tizen... tizenkét éves voltam körülbelül... ha az akkor
már ... 17 éves voltam akkor ... és akkor még én akkor fej-
ben mentem ... birtokom alatt a hársoroknál még, hát
akkor még ott volt a helye, nem mentem sehová, azt
hát akkor, amikor történt az körbe, '19-be, hát mindent
behurcolt a hársorba, meg mindent a fej. És ott volt
egy nő, aztán akkor már vitte ... és akkor az után, amikor
a kutyát meglátta ... talán lehet az tudni hogy a ...
a ... ZSIRKÁCS(?) a kutyáján talán meg a kutyájában...

EA: A holttestét?

EM-ne: A holttestét, igen...

EA: Igen?

EM-ne: ... a ... a varánzon kívül volt egy többi kutyájában, odar
vitte el őt, od volt a KÉNEUSZ is, aztán a GOMBAI-hegyre
a BANICZ ... na már akkor még az volt őt? ...

- Magyar -

24.

Eredeti kassza! E - újonnan megvásárolt!

E 32/A

(2)

Száml.

24.

EA: Tetszik csak nyugodtan gondolkodni, hirtelen elváltam ...

EM-ne: ... Bannier ...

EA: És mit tud ...

EM-ne: KRENUSZ, ...

EA: A Krenus mester? És a tanító?

EM-ne: Az, az, ... az zombói fiú volt, a Krenus farsa ...

EA: A női ember mit vót? Parancs ... ember?

EM-ne: Nem! Kovács volt! Nem ... ember ...

EA: Kovács volt a Krenus ...

EM-ne: ... Nem mondta senki? Gombán volt Kovács! Az édes-
apja, ő volt tanító, a Józsa az ... a kettő az Kovács volt,
akár 2 lánykötő volt a házban, varrónők voltak, meg az
Marta.

EA: És elvált a családok nem? ...

EM-ne: Elvált a családok a MÓRICZ velem el, a hősök győre
gombái Kovács az Marta, de más az is meghalt, annak
is volt a felesége el, a második akkora ... Gombán a ...
VÖRÖS GÉZA ... mentelmi salami nevű, mit tudom én, ő van
ott, aratott van. Egy mehekli lány nevű ő is el az
Józsa, kes volt. És utána a hősök utána. Azoknál van meg
Az ... annak a feleség ... hősök az ő nevű volt az első
felesége KRENUSZ LONKA. Én ismerem őket onnan Gombán
mind, meg ...

EA: És gyerekek volt ... van? Gyerekek van?

EM-ne: Nincs.

EA: Az Martánál nem ... tényleg gyereke?

EM-ne: Nem, nem! Az a második akkora egy ... az a kis me-
hekli lány nevű, Józsa az utána el a Vörös Géza, hát
más aratott nevű meg. Szóval megdönti, hanem
"igen öregségi gondolat" ...

EA: És mire hívták elváltam, hogy mit mondtak emberek az
embernek, hogy milyen emberek voltak mint munkások emberek
meg mint ...

EM-ne: Hát jóval ember volt! Hát nem volt aratott más
hát, bányák, amit fölöttük voltak, mindkettő a kő-
művek rétege. És ... az el volt arra, hogy hívták
ők. Hát mi volt itthon a házban? Valószínűleg szelvény

50.

Eredeti traktat!

E-egyedül anyagpótló!

(3)

E 32/A

Szám.

50

vetégek az emberek a márnapi... névenek van...

FA: Én tettem enl'etemi, ha, ha, ha jótól erre, ahhoz csak a
biranyos... fehé' terraszt az emberit vótak?

EM-ne: Azt aztán én nem tudom.

FA: No erre nem tettem enl'etemi.

EM-ne: Nem tudom, nem tudom...

FA: Kite vitat ahhoz is a nevetek, van tirtok, van ha vótak...
hallat erről a...

EM-ne: Hát azokat mind a... és a... Szécsényi József gróf hordta
éhen ide, erre nem tudok, mi nem jöttemek. Ez albalommal
vótak itt, ha horgya vett világ van Petre, akkor kezdtem
a kimerék kijönek karaliba jártam, ha meg itt en
mégis volomni csak van. Er is történi a mostani kóros
ittan is, ha kijötek a kimerék Petre.

FA: Akkor is itt vótak?

EM-ne: Akkor is megjötték a kimerék, én mi eljöttemek az utam -
mal, az utam en, ha az kimerék ember vit... aztán
bevit vótak karaliba, eleget a kimerék, itt vót a
koronába, féni az ekkor, elementum, én perre én meg
én egyben öltözködő akrom vótam mindig éltemek,
meg az utam feltérem természetén vót, ^{megis} lehet vót
vótam egyedül schová megis sc. ilyen természet vót.
Aztán... hát meg kerítük mi is oka a kimerék,
kimerék akrom vótam, aztán az utam évekkel, ha
én kimerék vótam - imre nére... azt mondta en
vótam, azt mondja ha az a kimerék meggyes vótam
nére, elegetek! " Én akkor a... az előadás körbe kijötték
el. Hát vótam, ha feltűnt, ha mit keres itt en egy ilyen kimerék
dó akrom, dimerék akkor meg nem vót ilyen van floc
mint most, ... hát elementum. Körbe aztán feltűntek
Petre, ... most mi is vót amare a kör... keresztelőnek
a neve, mi oda élleltem vótam, meg kimerék kör
anyag, az utam nem vót kimerék ember, ha
most hát... nem lehet anyag kimerék hát elem, bi
dolgori, az el nem nem... aztán feltűntek Petre. Hát
azt nem tudom, egyen... Gyöngy Sándor, van mi vót az a
kimerék, schová feltűntek, vótam listet...

81

Eredeti kódszám!

E - engedély megadásai!

(4)

E 32/A

Szám.

21

EA: Ez '19-be volt?

EM-ne: '19-be. Ez után...

EA: A fehéi terasz után...

EM-ne: A fehéi terasz után má, miután is a gyilkosságok megröptetés. Akkor aztán mi után bejelentés valahová, hát mes az után a irít a kocsmát el nem kerít, ... bejelentés oda, és aztán ottan bejelentés valahová, hogy hogy valók vannak az ottan meadták, hanem mi leíralkiba gyűjtés, hogy mi volt leíralkiba, amann egy-büttöré nem kintek hi az emberek, mintha pusztaiban lőttek hi vóna rúgás ... hát aztán aztán, amikor meadták fű megint, akkor mondják, hogy volt olyan történet, ahol kintén kommunikáció is volt, és bejelentés valahová el tudni meadták. Hát így valami hátszándékkal talán ... aztán nem mondhatok rába utána, na de hát az utána is, ami a kintén az a hájda volt, meg hát én is övinte utána mindig...

EA: Az utána emberekkel az emberekkel alibet is folytatástól meg ilyen ^{Böröz} ~~jobb~~ háziékkal emberek jöttek volt?

EM-ne: Jöttek, hát a Böröz hi... Böröz is ismét az utána ... a Böröz... akkor meg az a megint BANICZ is ott a megint ^{meg} hát önjöttek hát ott amikor aztán hi rúgás, hogy lehetnek rúgás, akkor megint BANICZ márt utána ... ott utána a gombák, akkor a ... a .... HEDVIG (?) grófú féle hájda, ahol a STEFACS-ék (?) laknak... ottan, ott meadták hi a rúgás, hát aztán én is ott nem...

EA: Az utána nem én hájda, hogy emberek a ... Baniczékkal meg a Böröz-ékkal...

EM-ne: Nem, nem, mes ... meg mes annyira önjöttek nem volt velük, csak meg, ha...

EA: Csak meg ... kintén hájda...

EM-ne: Igen. Mes aztán ha kintén a hájda, akkor meg utána az utána, akkor meg annyira adósnak utána, ha megint 1 hónapig megkeresni...

EA: Szóval az utána nem folytatást így politikával így... nem... kintén...

EM-ne: Meg, meg a politikával nem... így kintén az utána...

108

Eredeti horvát!

E - György a nagyapó!

(9)

E 32/A

Szám.

109

EA: ... velűk éltem...

EM-ne: Velűk éltem, meg egykor el is mentem magam, de aztán...
... mert meg ez is négyes voltam este, meg ha trükköt a házban,
... ahaz elterjedtem a híreket, hogy ez nagyon gyorsan harra
... ment, aztán mondani nem volt az a bölcsesség el azt a pénz
... amit elvett, hanem aztán meg egy hónapig dolgoztam,
... hogy befizess az adókat meg az adókat nem maradt!

EA: Csak kerestem a maradványt...

EM-ne: Ez az egy igaz! Adós nem maradt semmi sem. Na ez
... aztán mihas más... meglehetősen, ahaz bizonyosan az
... meséltem... hogy a fő tényleg az a tökéletesen
... mellette az ahol van az a Dénérék engem nem enged-
... tek hi a házban pedig nekem sehol... hiszen lehetett
... fizetnem...

EA: A Dénérék, ezek hirtelen voltak?

EM-ne: A Dénérék is, ahol a gimnáziumban van, ott volt a
... lakás... az a ház, amit ottan lehetett látni, az az óvóné
... volt. Egy nap nagy négyzetes lakás... önkormányzat...

EA: Is voltak bennük maguk... magok...

EM-ne: Hát ez dolgozó... engem kerestek nagyon, meg is mentem
... kék az utam, engem is ismertek, tudták, hogy mennyit...
... kint volt, nem voltam mellette, ... aztán hát... az utam börtön-
... tetelőre is volt, meglehetősen, hogy ő nem akart elni,
... mind amit meg dolgoztam...

-vagyis-

EA: Ki volt az a Péter?

EM-ne: Péter... Péter István(?)... ő nem tudom, hogy ő hol
... dolgozott, meg őt nem ismertem, csak a börtönben csak
... a Péter megvéltem a... eddig volt...

EA: Ez a Péter - megvéltem most kért helyen dolgozik?

EM-ne: A Péter megvéltem kért helyen, Zrínyi utca 3-ban lakik...

EA: Ennek a nagybörtönjén volt az a...

EM-ne: Igen, ő neki nagybörtönjén volt a... ISZKÓ(?) a Péter
... barát...

EA: Foglalkoztatni mi volt azaz?

EM-ne: Azt nem tudom, ... alighanem barátok dolgoztak az
... István, azt én nem ismertem, az eddig voltam... azt
... nem ismertem, de a Sándor testvérem meg a... Sándor nagy börtön-
... jait neki, azaz ismertem... tudom, Kati is megvan... 138

Eredeti kovácsa! E - egyházi ügyosztás!

E32/A

Szám.

... az meg hát önérti munkatárs nére volt...

138

EA: Ennek a martoni Péter nevé...

EM-ne: Ennek a martoninak...

-(vagyis -

... erről a MÁJER RÓL...

EA: Na lenné!

EM-ne: A májer névvel (MAYER?) a hárdit, a növény, a gombái hársat, árva... fűi dróvalhárra hártu alapítvány-
nát... és hát ennek az olyan részul elbe, ha nem
a májer fűi neve azon az épületen... ami most kollé-
gium... egy andóbrozom... annak idején a Péter...
ennek a Péter névvel a ... Dr Péter Antal a BRUN(?)
billanyigorgató, meg a leendő ménté volt a meztáros
az alapítvány gondozásában!

EA: És hol alapították, hol építették ezt a ... intézményt,
ami menté?

EM-ne: Itt van, ami Bercegyi kollégium! Ez az az épít-
mény!

EA: Ez az az építvány...

EM-ne: Ez az az építvány, meg Gombáca az óvoda, meg a
nagy kóla a hegybe!... meg, ha nem megyi pénz, né,
vél én most megmondani nem tudom, meg az őstres
ékezzere, meg olyan...

EA: És ezt mind az árvahárra hártóba...

EM-ne: ... tabarékos volt, a háyer névvel, ha meg a
fűlkevalót is bívte a fűlét az mind, otté ma a
généralat bízate az ma mind a kamionai
néfve volt... ha azok hova lettek nem tudom, csak
azt sajnálom, ha az az igazságtalanság, ha nem
a háyer fűi neve van rajta...

EA: Hát és a háyerék miha tudományosták ezt a ...
nagy öreget és ezt az alapítványt miha csinálták?

EM-ne: A fia halála után...

EA: Mitől volt ez?

EM-ne: Azt ottan nem tudom, ... meg '19-be verték apja a fűt...

Eredeti haszna! E - engedélyes a gyűjtés!

E 32/A

Szám.

166

... mihae hát meg a házas...

EA: Kite vették a szem?

EM-ne: Hát ... ezek a ... fehé terroristák! A fehé terroristák, hát erés vikkotetnő nekem, hanem nem asszalt a neve van rajta...

EA: Aham... -vámpár-

EM-ne: ... mondani, ez nekem nagyon rosszul esik, és igazán megrető a nagyon vámpár, a házasné nagyon fiatal a nagyon vót... az boldog vót, ha hirtelen fillére bevesztett fia, de az unokát odament a kanyarai szíve, az unokát a fia nevére vót az alapítványra haq va... és mondani, haq ez nagyon bört, haq az unokát a nevé...

-vámpár-

... intom a "Szabad Föld" - nek és oda megintom az unokát, haq a leány el József...

EA: Ezek az irónak...

EM-ne: ... utána... az irón utána... a házas meg vedd nek... és hát nekem a szem, meg is kitétek, csak és ma olyan öreg vámpár, haq, haq nekem nekem nekem az irón elvett mártír meg a bal szemem megmitőtek hóllyoggal...

EA: És ezek a leány el Józsefnek, az irónak az apja?

EM-ne: A leány el József irónak az apja testvére vót a házas meg vedd nek!

EA: Igen nekem vót...

EM-ne: Igen, igen, és mondani ma arra gondoltam, haq oda fordultok, de hirtelen a hóllyog miatt is egy hóllyog vótam tovább kaparátom... megmitőtek a szemem, és nem bört rá a nek...

-vámpár-

... és most nek... most ezek a meg ezeknek a nek nek gynt ezeknek... nek gynt ezeknek...

EA: És ez hi az a leány aki itü dolgozik a ... hóllyog?

EM-ne: Ez a Scheiber (?) jutna, a hóllyog... az az his Scheiber jutna... az... az...

Eredeti haráta! E - igazáné' anyagot ké!

E 32/A

Szécsény

EA: Ilyen régi regényeket? Mindnyarai?

EM-ne: Igen ... ilyen régi regényeket, meg ... a "Süskés" élet-¹⁹⁴
a "Süskés" élet - eh, azokat nagyon jól vótok! Az akkoriban
amúgy vót. Sz betűvel ... jaj ... sz betűvel kezdődött csak a
egy esztendő a neve ...

EA: Abival a Jutka együtt elvitték - er ...

EM-ne: Nem együtt vótok, er a egy esztendő kezdődött együtt tölem és -
deklonáci ... bűn érdeklődötű eítölem ... a magyar
Henrik ... betűvel kezdődött?

EA: Igen ...

EM-ne: Magyar zsidó papnak a fia vót ... a ... a ... a ... Dénes
névvel az édesanyja ... a Dénes névvel a nagyany-
ja ... a BERGEL(?) Miklósé, meg a magyar Henrik test-
vérek vótok ... a magyar zsidó papnak a fia vót az, egye-
temi tanár vót Péter a magyar Henrik ... de ide, nagy,
magyar ember vót, ilyen nagy bajnok ... bajnok vót ...
A feli együtt a egy esztendő eítölem kezdődött, nagy is mertem - e.
mondom tölem és, meg név is tötem nek, mentem
magyar, az öreg Bergel (?) meg bűnöt az utána és "Édes
Édesnem - anyja - itü van - astmondja - er kögorem, kö-
gorem ... jó mondok? - ... a ... magyar Henrik Petri - any-
ja - az Anna nem vótok a név töv, tötem nek
e bűn név! Mondom jól van. Hát mondok azobnak
dolgozom, Dénesnek ... hát mindenapok tötem a há-
nyom, három egy esztendő vót, azobna tötem dolgozni. Az
a nek házasság, ... amit e nagypapok az ... hát már ...
jaj ... Suchman! Suchman a egy esztendő a neve! ...

EA: Ennek a bűn egy esztendő a neve? Bűn er? Semogy bűn?

EM-ne: Nem, nem! Csak az édesanyja vót Semogy bűn l'any ...
Semogy bűn ... a jiri ... nem tudom, mert már azt hittem a
gimnáziumot elvették, nagy hal van, azt nem tudom ...
azt nem tudom, csak er a bűn, ezért kezdődött
ni, nagy hát valami olyasmit elü tömek e anyja ...
hát hogyha csak megértem is ...

EA: A nagy ajándék töm ... igen ...

Eredeti kovács! E-Égyházi ügyosztás!

F 32/A

EA: É a hova vitte, nem tudja, ^{de} hova vitte ...

EM-ne: Hát a Jutka birtos is haza, meg is haza...
is haza... na aztán ez a ügyosztás mended a hat-
válti Huvitovm edekle dötü, az is megírva van, aztán...
mondta is az édesanyja, hogy mióta is kapta a ügyosztás
ilyen... információt róla, de ahány a gimnáziumban
az ügyosztás fogadtatás, amit ezentúl hallgat...
hát... azaz van utódja is ilyen nagy nagy cu nem
tudom melyik az az utód, a hovatartó Huvitov utód,
aztán egyrészt a... gombos... gyűlölet ötvörövel hirt
oté egy fiatal ember, azt mondja hát van hovatartó
Huvitov utód, hát hi az a hovatartó Huvitov? E mended
cu tudom, hogy hivatás. É a tudom. mended egyetemi
professzor volt Pesten. Nagy en, nagy reudas, nagy esztendő
ember!

-vagyis-

... volt, leírta tenni a hova is eljött az, hogy a diákok
tintek... is a hova nem ment be az egyetemre, mert az
mondta, hogy a ügyosztás ember, nem akartam, hogy a ügy-
osztás ne legyen nagy... ezt tudom... hogy a ügyosztás...
aztán...

EA: '19-be volt?

EM-ne: Lehet, hogy '19-be volt... '19-be?... mi nem tudom mit
volt ilyen... egyetemi zavaros, hát isen volt!... az ember
örök, hogyha megfizetted a munkát...

-vagyis-

EA: ?... az édesanyját?

EM-ne: Az édesanyját...

EA: Hány van? Tessék elmondani!

EM-ne: A fényes nap immár lenyugodott
Nappali fény sötétre váltott
Ember-állat kegyes dalokra
Az istentől kirendelt ólomra
De ez ugyan nagy nagy és nagy
mint az ember és a nagy koporókat

ima

Eredeti hangja! E - Eryndne! anyapórá!.

E 32/A

EA: Eri chetute?

EM-ne: Eri chetute az edesanyom ...

EA: Mitra? Reem el van este?

EM-ne: Ute! Ute, igen ... etc....

EA: Es ma'ri nem letvite emle'terem, hanem ma'ri chetute van imobaltromu ...

EM-ne: Nem, nem ... imobalt a nagy kene'm kot or a templom-ta robrute meunyi minden varosnap, amig kreging bit-ta mapot az meut a templomban ... eu nem mehetem a templomban, eu nem mehetem! ...

EA: Mes magyarnak saba dogozot ...

-vagyis-

EA: Ki es az ony ueni abu'at letzetu berulni?

EM-ne: Szabo' Murene'.

EA: Es embe' bi' oru orz or ... baloldali' e'relum' robrona?

EM-ne: A BANICZ. A Bomicor ...

EA: Eri?

EM-ne: ... meg az ura, or ura letvete rot avval or Szabo' Vincemel ... erri letvete hallani? ... az avta hall meg ... Az ite hall meg a mo'rali koshorba, mer avate ritest eldogyi valakoru ... oru nem foldotba meg ... esete az uot meg e vitte ... meg a irit is elvite ... or ... Nemeth Istvan, avate saba epse amyi rot a tunc, meg meghallgata oru a rop lapot amitar foldvartak az erdo'm ... es vutru mind uen vegetete bi' ...

EA: Es kite rotate meg oru az erdo'm, amitar rop lapot olva ... gote ...

EM-ne: ... meg rot emy ketel-i ... Dar ... Darvas alighanem ... Darvas nevon is ...

EA: A Darvas, a Szabo' ...

EM-ne: A Szabo', a STEFANUS (?) obon, a Szabo' kovacs, ... or, oru is meg vegetete bi' ... valakol ...

Erédeti trászua!

E - ampu dui ampuqo' bzi!

(M)

F 32/A

Subul.

275

EA: Er mar a II. világháború előtt volt...

EM-ue: A II. világháború alatt!

EA: Még akkor volt...

EM-ue: ... világháború előtt, mert ugye kommunista elzárások...
igen... a farsztróich...

EA: Nem lehet tudni hol végezték ki őket?

EM-ue: Dehogynem! Csak nem egy csomó ember mi a neve már
már, meg még vey veyek...

-válasz-

... k-k-le viták el őket van '43-ban

EA: Igen...

EM-ue: ... konkrétan azaz világháború előtt ... és hát bűnt, bűnt
valószínűleg nemetartóiban ... hát ott volt, nem lehet csak
bűnt, meg mi volt ott? ... ott voltak a Stefajcs (?) is, az
egy Dorvas, az hatályos volt, de a Szabó László ... a Szabó
János bűnt, és csak a Szabó László az az az az az
Szabó László

EA: Milyen éle Szabó ue'...

EM-ue: ... alvó mondó, ott meg az Nemeth meg ... aligh...
nem tudom meg hán voltak alvó elvűek...

-válasz-

... Vince bűnt nevezte Petri, a Szabó Vince...

EA: Petri volt az a Szabó Vince?

EM-ue: ... az bűnt nevezte Petri és az az... a ... alvó... jár-
tak az az az az az Petri bűnt, meg meg volt
völ az elvűek, fedve bűnt az az az az a ... lu-
völ liba, baranyit, hajdú, egyenlőt, mit tudom és mit
nem inam bűnt és erék az az az az bűnt
hazra arókat a néplapokat. Na aztán elfogták ... őket
alvó itésem a csendősege, ott volt a csendősege alvó
már van a Boguár-pék, .. labrik, és hót alaposa omre-
vime veltük őket. Hót alvó meg a...

EA: Az arókat is?

EM-ue: Az arókat nem. Az arókat nem, csak hót

329

Erredti karéna! E - Erredti dnygopóti!

E 32/A

szám: 330

... nem is tudtam még hirt vótak ... a kamlot is elvitték ...
FA: Hogy lu'vótak?

EH-ne: KOKLO, Kauló Jónes... aré is elvitték, más annak a fell-
sége is horta Petru. Aréon a Vinea meg Peten elbogyú ...
Kiment a Péli-pu.-ra, ott találtak elvitték az
astronómia, amit abar elvitték... és aréon az aréon
alud dolgoztak ott földváltók. Vót törték ...

FA: Lu'lyen ... erdő munkálatok vótak erék?

EH-ne: Dolgoztak az erdőn. Valószínű így jót vótak.
Aréon vót törték en, nem tudom el-e, az SÁGI(?) - ba (SÁRI)
vót en, 14-es hóbori elvitték ill marvott oron fogly,
ill laboratórium meg SÁRI-pontán ... aréon hót meg
az is törték vót. Aré, aron aréon nem tudok ...

FA: Aron mi történt?

EH-ne: ... heny aron mi történt ... nem tudom ... nem tudom ...
aron nem tudok, de erék mondok örrövegek erék
az emberék ill beu a veldőrek ... aréon ...

FA: Foglalkozásuk mi né erék az emberék? elvitték
emlékük emberék? Foglalkozásuk ...

EH-ne: Mind ilyen földműves munkálatok vótak, így, így,
kegyes munkálatok vótak, araték vótak ... a Szabó
lure az araték vót, araték garda is vót ... valahol nem
tudom ... Kolticsi-ba - e hol - e, ... urabányai vólaltak
így az araték ei akkor örrövegek az arató munkálatok
arék ... Puktaborvári-ba vót olyan nek ilyen "kétváfai"
uradig is vót ... ott vót BARZA, BOSTAI ... alighanem a Bogzai
is törték vót annak idején, omibna verték anyen íbrel ha
ízor, ha jót emlékek ... Bogzai? ...

FA: Ez Puktaborvári-ba ...

EH-ne: Puktaborvári-ba ... más uradig is vót ott, Barza uradig
is vót ... vótak ottan ilyen kisok földművelők urak ...

-vágsz-

... tudok, heny az alhari alispán aki vót, az is mintén
Stefajcs vót ... vót eny viddé hármadani festőmáéiz ... ott hórél
valahol Kaposvárhoz ... aré az mentette ki a fehérek körme
höz ...

eredeti korára! E - György és a gyerekei!

E 32/A

Száml.

látzsidó volt, az is el akarták vinni, az a negyedik ember
és megpróbálták néha meg az őseinek egy győztes háborúval
revolverjét ... abba a Garibaldi háborúba, ott valamit
olanzóiakba ment, az őse enné a ... enné a festő-
művészek, de nem tudom meg ...
-vágás-

381

EA: Hogy látszik? Hogy látszik?

EM-ne: Kétféle kétféle? Kétféle faj! Meg a ... a ... megmond-
dom hol ...

EA: Somogytúron van? Nem? Somogytúr ...

EM-ne: Alighanem Somogytúron, de van itt moralióra egy
ember, abba a Kovács igazgatómat a lányai nevét, itt ...
már nem nyugdíjba ...

EA: Hogy látszik?

EM-ne: ... a nevét nem tudom megmondani, csak annyit tudok,
hogy János, agglegény. A Robkai utcában lakik, az igaz-
névű Dóra György utcában! Amikor valamit nézi "ly" lóka"
és abba az "ly lóka" - be látom én enné a festményét!
... reprodukcióját a ... enné a kétféle fajmat a
festményét a ... az "Arató ünnepély" - t, az a ... a ... a ...
-vágás-

EA: Hogy látszik? Azé?

EM-ne: Azé! Valami izé ... ilyen ... tenehet is.

EA: Somogytúri tenehet - t ...

EM-ne: Igen! Azé is látom ... abba mondok ottan meg tudjátok
nézni a Robkai utcában ... ott az oldalon lakik a
Dóra György utcában ama büjös, meg kétféle tenehet,
hogy hi az a ... Kovács tenehet volt az, abba főnévbe volt
az ember ... pedagógus hársparasztó volt, őt nevébe fő
vő és most az a ház erre van hazra a tenehet lakik ...
-vágás-

... robkai ... nem tudom, máshol volt ez pedagógusok,
de ez a ház önképe volt neki, a ... annak az asztalnak,

430

Éredeti: traviča!

E - Égri due' auyopótré!

(14.)

E 32/A

Gründl.

abai öket főneveket, amelyek a pedagógus házasodtak, amelyek az asztalnak örökege az a ház, ha nem, tette megérdemelt, hanem korábbi területének a háza az, a...

430

EA: Atka labuk az az illető...

EM-é: Atka labuk!

-vópdu-

EM-é: ... hót ezek...

EA: Az alispán STEFÁNSZKORONA volt ezek a...

EM-é: Rokona volt, korona volt! Haj megmondani hogyan.

A ... alispán Stefánus-mate az apja, meg ezek a ... 2 ödön-
nek az anyja kettőreket vótak! Az Vörös ... -ba vót, az
a birtokot kapta, az meg hót itü, ~~szé~~ de hót az em, kicsit
rossz vót az az asztal... Forgács gróf néte el, ottal vót neki
ket lány... aztán, hót nem tudom, hanem miér elvátak,
éi akkor a ... em, lány em, pörösködöt, az edesanyját
pörökte a anyját éi a lány (?) vót az megvédje ... az má
egy kicsit olyan... olyan nem erőltetés dolog, ezt talán népe
vegyük fe ... aztán attu em neki em, lány, attu a lány(?)
megnédté ... akkor az a fia, abít elöitük, az pedig amit
itt kért a varit Szentgyörgyig az a Rob. Kertészgyi
varit, itt vót em variti meimöt, ezek ...

469
=

- nége az A oldalonak -
=

E32/B

Száml.

000

EM-ne': ... erre a balladára néz, hogy, hogy ... elment a lány a tálba ... aztán nem tudom, hogy akkor a fiatal emberhez nem ahhoz-e, hogy elmentem...

EA: Az anyja, vagy bírósá?

EM-ne': Az anyja valószínű .... Ab....

(elmondja a "Sárga birkó" balladájának a történetét ... később prózában próbálja elmondani a tall. nővepít ... ... na aztán a gyurka valahol máshol is ottrepedt horra, az ottrepedt az egészre, és anyira nem tudom ...

EA: Ki tudja ezt még jatkán esetleg? Elmondani...

EM-ne': Megtudom a leírás névben ... hogy tudja-e ...

EA: És az a birkó?

EM-ne': Az, az a birkó ... megkérdeztem tőle, hogy az tudja-e...

EA: Én volt olyan név benne, hogy birkócsó a lány ... na az hogy volt? Hogy mondta neki, hogy "kitér, pitér..."

EM-ne': Nem tudom én, nem tudom...

toábbá próbáljuk együtt "ötzeke" ...

-vágás-

EM-ne': Enebeli
jó eset, jó eset, Sárga birkó akkora ... (3. sz.)

... időig tudom... -vágás-
hangánok, hangjánok... + 1. sz.

... itt aztán nem tudom, hogy hogy van ...
-vágás-

EM-ne': ... kerékarra, kerék bismegeste

EA: De hogy bismegeste? Az elje ...

EM-ne': Haj nézőra, haladóra (szabó mondja, nem énekel)

Szava szabóéja
Bene vagy on kerék akron
Kerek his megeste
ölel, ölel abnít meletti
Ert, ölelem, ért utóholom
Dobán, dobán, dobán
Kötöm, kötöm a fejére
Gyöngyös kőnézőit

51

62

E 32/B

Cont. 55

flajdinora dere
 Kukonica nepce
 Ide is, oda is,
 Eu nolom is gondakodjole
 Torobit is.
 Zibei, ratit a lovanahe
 flajlos palcat a garslanah
 Ertit launghe nepce flajdih
 Jolone a toimoti, jolone a tancot
 ispiloung, ispiloung,
 hant bi jolone mit unobit

62

... iddig vau.

EA: Ei eu hana jatkotait? Korbe launghe?

EM-ne: Korbeatunt. ei aha eu vot hui ... brorepa, aha mi-
 hor moneta, hui "olud, olud abut hui" aha, aha
 epike laung, ... eu a launghe jatkotait - aha epike laung
 nepotehite artou bevitit, aha oua tancotuhite mind-
 addig, eung nege neu eu ... aha meg ujna bevitit ...

EA: Ei aha mindig ar marast hui, abut fotaitit ...

EM-ne: Igen ei aha ar nepin eu marast hui, ieu jatk-
 otunt ... ar meg ar a marast ar a eu epike, ... na ar a ...
 "aha vau-e hidarnette?" ... eu a eu epike jatkotait

EA: A finte nehtait. Ei aruade hui vau a brorepa? Neu hitmit eukit hui?

EM-ne: Hidarnette, itthun vau-e
 Hui vauhe vau hui jatkem
 Ertit otul a hidarnon
 hui epikehite met huihad
 Hui huihad megapastuhite
 hui huihad megapastuhite (ieu mauteit)
 troung eungqyel, eung huihad
 ... aha artou moneta, hui ...

71
83

EA: Hol vauel ...

EM-ne: ... flaj ... hui ... hui ... hui ... ^{mit} hui hui mauteit, neu
 hui ...

-rdgdi-

... Hol vauel a eung huihad
 hui hui a mauteit ...

... na hui aha artou neu huihad ...

81

Eredeti tervezés! E - kezdés a végére!

E 32/B

(3)

szóml.

81

-vagyis-

EM-ne: ... Bűj böj lilium
Hányat kerem a magyaros,
Tizen, tizenkettő
... er az utóljá...

EA: Éi erre nem táncoltok? Csak még játékosok?

EM-ne: Nem! Nem! csak még fogtok a burtok...

EA: Képet tartok?

EM-ne: Igen! Éi akkor aralok mentek át...

EA: Csak inkább finte csináltak...

EM-ne: Igen, az a finte csináltak...

EA: Éi mikor csináltak ezt, melyik időszakban?

EM-ne: Tíz órák bementük az iskolába...

EA: Igen, ... éi akkor a tizenkettő...

EM-ne: Éi akkor ebbe a tizenkettő, még 10 percet tényleg volt, addig
nyáron játékosok...

EA: Igen - ez még az első világháború előtt volt...

EM-ne: Hó! De mennyire az első...

EA: De milyen időszakban? Táborral? Órák? Vagy...

EM-ne: Nyáron! Hó! Táborral, mikor má bementük a jó
idő akkor még bementük 10 percet éi akkor aztán játékosok
mentek... tényleg is addig bementek néhány óra... öreg emberek
is...

EA: Éi ezeket a játékosokat még meg a régi öregembereket táncoltok?
Vagy kitértek... vagy egyáltalán?

EM-ne: Éi nem is tudom, ott a gyerekek má tudták...

EA: Mindent tudta még?

EM-ne: Azt má tudták! Az egyik tudta, aztán még segítők
a másik is, ott még...

-vagyis-

- Haj tényleg valóság... ENEKI (a nőgyógyász
bíró birtokos!)

97
108

- Szóval... TÖBÉK

-vagyis-

Uredai kuurua! E - qyndue' auyapochi!

E 32/B

-vagaal-

E M-ne': .... kedji jo fu ve, vottan rechtea ... Na man' ather a
 hateri aloa' mottou vot emy pebe ligidunbe a gombai
 pekreybe vottan olyan mayon halodun vot ar a pebe, hot
 anuhas mentem el a kuyiver ather man' neu metak olyan ro-
 kan, votta' panarhodou meg' or kuyiveri bitrecte, luey o',
 go'rom fou' etele' vete valahol, neu halou, luey hol, luey votta'
 avo' vau ilyeu qyomobaja. loundou nebi, or a hateri aloa'
 vot, moudou meg'ilej, mayd qy' vete ei horde mapanabi
 vevjo' fu ve ar fo'rom. lueg' vot emy astronny, annak is meg'
 ilyeu litvan, rumpes embert vot ar ura, votta' ar is lyea panar-
 hodou, annak is qyomobaja vot, annak is vottan vti ar
 vevjo' fu ve, luey vot a kuit riyu ei ar horta helyre ar
 a meg'ny astronny.

E A': Ei a kumutue' nivel nobbobe korogotui? Sremet ...

E M-ne': Glo't a kumutue' vti neu halou, de emubem ar avos
 meg' i'et, a kumutue' vti redette.

E A': Ei mitras neu vti avos, ather is hamo'ltote vti ... a reji-
 elis ...

E M-ne': Ather, ather vungit hollotman, a koto' dipolono' moudta
 nebem, luey or did' hej'ot ... di'onabi vti or belro' ... ami
 vau or did' qverel' b'otou, vti fo'zuyi ei avul korogotuyi
 a kumutue', de ei olyan lutta kutya vuyebe, luey hot neu
 v'inatam meg', pediz meg'v'inatou v'ona ei mottou, or
 elote' a kumem elote' meg'ia lotabe emy f'ete pontot ... luey ar
 elote' meg' ... meg' ...

-vagaal-

E M-ne': .... neu tudou, mes ar ei o'rom hot ar a varfu' vel
 av' tudou vti ar ubor'aba nobbobe v'ekuyi .. ubor'aba,
 papir'aba ...

E A': Az a varfu' ... ar minek, vey melyik vot ar a varfu' ...

E M-ne': Em olyan ... b'ine' olyan l'larat nyilik ... olyan mapas
 no'ou ...

E A': M' meg' l'itote' v'ofu' ?

E M-ne': V'ofu', v'ofu' ...

E A': Az e' izent'ere hamo'ltote? k'ent'ere hamo'ltote?

E M-ne': Neu tudou, luey mi ... vti moudjate, k'eny'et'ea totija 136

Eredeti kérésed! E - György úr nyugodt!

E 32/B

... az utóbbiak ... igen ... igen ... tartózkodás ...

-vagyis-

... drónoknál nevelni, akkor nemet dobtak ...

FA: A nevelés ellen?

EM-ne: Igen, nemet dobtak bele, persze azt hiszem ha magyart
vót az a név akkor lement, hanem megijeszték a gyereket,
megijeszték, ma, mintha jótanács is tén a gyereket azt mond-
ták... ezt tudom...

-vagyis-

... de szeretlek ottan nappal imádkozni, hát nem e
magától imádkoztam ... a ... meg ilyen asztalnyi egyet
ismertem is, egyrészt a Dénes napjainkhoz jött be, ott dd-
gortam akkor, ebédet ettem, amitől jött az asztal,
falóbbi, vörösi asztalnyi vörösi ... a múltkor éppen a "Semo-
gyi" - ba olvastam, hát ma igen nem el az az asztal
de még most is emlégetek ...

FA: Éi az ... ő varázslatod nyomával vót megoldva?

EM-ne: Hát nem is tudom hisz ... hát nem egyet látni fa
vót ... valószínűleg nem tudom hogyan kezdtem, akkor
is ilyen magyba vót itü, valószínű elkerült önkéntes
a fia - persze ez az asztalnyi vót, meg most, nem is
négy arthozem történetesen meg is emlégetek - és a fia ha-
napodotú meg mostan az ő ... és a falóbbi asztalnyi önkéntes,
meg bem lehetett volna a birtokba ... aztán itü vót nevelni
történelmi a vót a fiaival, itü vót az utóbbiak, hát
az utóbbiak az idősebb elemet gyalog harra vót - se ...
hát az asztalnyi meg nem tudott meg megaj, az a
vonalon nem el vörösi és meg detrákt irén ... Szégyen-
gyon, vagy talán szégyen gyon ma elemet gyalog, mit
tudom én ... aztán ott látnak a Dénes meg edzés ...
okos ott dolgotam, ettek az ebédet mitől bejött az
asztal ... aztán mondja hogy hát asztalnyi - tekinthet
is - vörösi - hát bejött em, meg látogatam. Ma en
akosam tén - vörösi - halasi néni! Na aztán akkor
mondja az asztal, hogy hát milyen iréba vörösi a vót
a múltkor fiaival, de - vörösi - majd hiány esnek

Eredeti hangja!

E - egyéni anyagok!

(6)

E 32/B

Száml.

177

az önbizalmam azonban tekinthető is. Majd megfirté est!
Ő nem firté seमित, majd ha meghal firté. Aztán
ahog mondja neki a Dénes négyedük - sose fejtém el -
alany - holmai néni, hót a harisba... mi van?
Arony a firté ment, tekinthető is! ...

EA: Ki az a harisba? A könyv vót?

EM-ne: Odaváló vót valaki, valómi... a Dénes négyedük a
pörbő ismette. Az öreg, euké az édesapja... hót a
harisba? Arony a firté ment, Arony a hót holmai
néni eukérik ró arony a mit mondott a Kuszi(?) jórés-
tind is? Arony a Kuszi jórésbíróna eü is eukérikem,
vinte firté tölle ha az utca mentébe, csakab olyan
nére vót, ha e kéne fehéjéit lóituk. Hót artá aron-
ya...

EA: É a mit mondott?

EM-ne: Eukérikem - arony - tekinthető is eukérikem, de a
né a kőma tana - art mondja - hót, ha a barbarici -
ha látta valakivel art a harisba, artá art mondta
néni a Kuszi jórésbíróna - arony - hót maga mit mon-
dott? Arony - art mondott, ha jó munkát adjon Ma"
Hót artá tetrik elgondáni, hogy mikoda demétró
voti óka, ha mit mondott az art... evót a kőma
tanya e lóssab, ha artá nem tudom a gendré
a fiatalokba le ártat tapasny... ha mi vót,
artá ahog mondta arony... hót most bejűtem - aron-
ya - meg lótozatom tekinthető is - arony - é - arony a
himey, ez az éllomárra majd eü elmenyeb bara e ro-
natiol. Az öreg meg - arony a ement hara arony a
gyáva... - vágás - ... kőma vót, falába arony
vót...

EA: É a lóituk is eukérik... tájan est az ilyen kőma vót?

EM-ne: Hót eü nem tudom...

EA: De nem vót ilyen, ha jótas arony? Vagy jós arony?
vagy ha...

EM-ne: Ja, jótásnak vótóik mondani...

EA: Jótásnak vótóik mondani?

206

credite trarita!

E - Corindae angyaribit!

E 32/B

... a hioriorosa, akas oit beteg, ei artdu dilbe is bemem
 meglatoqatni ei au breideri, leu inholdet? "Hoit nem.
 Flot burongator hapot? Flot a boru nem ei od. A kor-
 qya luidote eu dipolomot a trachidatu ... faj attal me-
 ipedi, leu amabz nbat helle fintri, ... hanem van den
 aronqya - nehem eu aronqya - aronqya - esabz nem tu-
 doh nebi nreani ... aronqya ferche megmondani, leu
 bicenda eu nreabz nebi! Flot artdu nre a SUSZTEK foortos
 us a borchidori igarqato foortos oit - ar luidote eu eitem,
 leu ...

-vagas-

... eluent, vti nala eu albeito, ar eluent, akas vti Berlin-
 be a decemberi ...

-vagas-

... igen, a trachidori aronqya a bertez olok ment el nem
 meo ar utidu eluenti, leu volabni meg ne lassa a oti
 meqrte a qerebri, akas ar onyit ei a nemet bichidit,
 aenta akas eu meg bit vti a berribe art mondia a ope-
 rebre, leu evogam a labodot ha! megne ... eu nem
 mandem, leu evoghottan - e, hanem eu evogam a labo-
 dot ha meg nem mendol, mi tortene velid ... Akas megmond-
 ta a qerebri, leu a faru eku le ...

EA: Oti vot a ... es a fiver aronqya is oti vot?

EA no: Ez a fiver aronqya mondia nebi! A eu erebre, akas
 artdu addu ar aronqya art mondia nehem ez ar ony
 napysaiga, leu ilyen eu ... otol napysaigi valami vialz
 felit addu nebi, amivel brolloke nebi bebregetni a labot,
 valami riorba belebreit mit tudam ei mi vot, meg fiver
 addu, leu evel finorteb a qerebri otkon ... Tit mondia
 aronqya mire es elfogy - aronqya - addigra a qerebri
 jobban len! Ha artdu akas megqyner addu nebi ilyen
 valami beuot, meg art a fiver, art megfortebe, brolloke
 kuto, vti borchidori mit tudam ei mire, fatchidva akas
 finorteb a qerebri, ei ar qerebre megqy gyt a labo!
 Artdu art mondia, leu breideretb am, mit finorteb nebi,
 de aronqya - edes qerebri, nyugodi lileismertel mond-
 holtub, leu eu borchidori se addu nebi. Nem artub ...

EA: Emebe a fiver aronqyabz?

Erredeti trovutia! E - Eppindne' angosod hi!

E32/B

Samml.

284.

EM-ne': Emebe a fivocassomabz...

EA': Ez mat' crabe ahas imeca arinoto?

EM-ne': De avu mendia au irit... eu brosi, brocival, liot
luey meunpi ste ar a bira - anony - ar edesopidun meq -
olettice, brocival elbucte e' horidun - anony - mi ad -
tabz nebi... Eu aditobz nebi, de meqy' qyt a eu eseb!

EA': E' luey luitabe eu ar arony? E' a trab'aci .. arony?

EM-ne': KREMZER JOZSEFNE'.

EA': Ez vot ar a fivocassomany.

EM-ne': Dehoqy! Emebe a ketrere vte, oca ar zido' arony
vot, emebe a ketrere vot, ar meq KREMZER Jozsa tot...

EA': De mat' avu a fivocassomany luey luitabe, pbi meqy' -
qytobz?

EM-ne': Annabe a nevet nem... crabe NACA nebi, auqyt tudob,
luey NACA nebi... vot, avta' avu mendia, luey vot nebi eu
lonyo avta' anony a mantabz, luey meqtomitja - a a la -
nyot' avta' ar luey meqy' meq! E' oleget n' tem...

EA': Erre a ... Jovonagya?

EM-ne': Igen. Oleget n' tem a brontabe - anony - ar ne
nilyou. A nony a auqy' qyt' vot - anony - mind...
mind fol vot jeyeme, luey mihas kette, mihas kette - anony
meq - a padlana, mihas meqhalt, meqtolobit... Mondan
o' avu mendia, emebem, eu avu tudom crabe mendany, luey

EA': E' er a fiu avomas errel a -- meq' eddel?

EM-ne': Dehoqy! Az ar onegassony fia vot, ar pedig ar
ocac vot!

EA': Az pedig a ketrere vte! Aha

EM-ne': A ketrere vot! A... a fia ar mondau meq' ed vot Peten.
A Salgotarjoni Rebrany tarsarogvabz a jogtanacsosa vot...

EA': E' er a ... ketrere'vte mi luey emebe ar onegassomany?

EM-ne': Az Peten vot, oca Peten vot, mer avit elvet felercyon e
ar avonta, luey inbott Peten meq' aron les, mind
fodua qorloy. Fot onomany, elpamantodta nebram, luey
edes q' ebram mat' avta' Peten meq'. Fot o' tute is kret

eredeti travéa! E - Gyűdnei anyósoké!

E 32/B

(10)

Gründl.

Legitimézet az a textusé ...

EA: Abit meggyőzőítőüobé ...

318.

EH-ne! ... abít meggyőzőítőüobé, meg a fia Budapestén, az is
 sejtéte! Azta eynher hallotám amibna beentébe, mitna meg-
 jötü a fia ... akkor eü is ott beea vótam, mes eü förtém nebité...
 avtóm hallotám amibna unandia, anonyer mandta nebi
 leen te a jörüi böttyád, leen mit bündötü - anonyer eü
 hát anonyer unandig bündöté nebi-xoren bündebetü a 250 pen-
 gőbn! - mes rabta te a taboretébe az is avtóm ... avü
 unandia nebi a fia anonyer « heü, tetü led is beü? eüder anydun. »
 Anonyer, isen eü adobe nebi, mes heü tetü led? ...

337

- rájár -

A Balatonparti környelődési helyrebe " tanácskozás emíté

felhókolója

Az előadál felvétel a moripergalmarósról

Adottként mond a morilótogaték eü a TV előfütéké avünyóvól...
 moriké látogatóvárágóné ...

TÖRÖDÉK!

483
=

- rájár -

néze a B oldalra -
=